

Energietransitie

De energietransitie naar een decentraal, hernieuwbaar, efficiënt en duurzaam energiesysteem is gaande. De 20/20/20-doelstellingen werden aangescherpt. De Europese Commissie streeft met haar strategische langetermijnvisie naar een bloeiende, moderne, concurrerende en klimaatneutrale economie tegen 2050. Zo wil ze 80 tot 95% minder broeikasgassen uitstoten in vergelijking met 1990. Als eerste tussenstap moet de Europese Unie tegen 2030 minstens de uitstoot van broeikasgassen met 40% terugdringen, de energie-efficiëntie met 27% verhogen en het aandeel hernieuwbare energie tot 27%.

1. SPEERPUNTEN

■ ENERGIE-EFFICIËNTIE

De gebouwsector is verantwoordelijk voor het grootste aandeel aan broeikasgasemissies in Vlaanderen. We blijven dan ook volop inzetten op energie-efficiëntie. Het energieverbruik van het (bestaand) woning- en gebouwenpatrimonium moet in de toekomst drastisch beperkt worden - door beter te isoleren en alternatieve verwarmingstechnieken te implementeren (efficiëntere boilers installeren, warmtepompen inschakelen, ...) Energiezuinig renoveren vraagt een doordacht plan van aanpak. Zowel huishoudens, de tertiaire sector, KMO's, grote industrie als de overheid leveren een inspanning, want de niet-verbruikte kWh is nog steeds de goedkoopste en de groenste.

■ HERNIEUWBARE ENERGIE

Gemeenten kunnen een belangrijke rol spelen om de marktintroductie van hernieuwbare energie te versnellen. Een duurzame energiehuishouding vereist het inzetten van een slimme mix van hernieuwbare energiebronnen. Momenteel blijven teveel daken onbenut voor de productie van zonne-energie, gaat veel restwarmte op vandaag verloren en moeten de mogelijkheden van windturbines meer onderzocht worden.

Naast het bestaand woning- en gebouwenpatrimonium, liggen ook belangrijke potenties bij onze bedrijventerreinen. Door hun schaalgrootte zijn ze uitermate geschikt om energie uit te wisselen tussen de bedrijven onderling, maar kunnen ze ook (gezamenlijk) hernieuwbare energie produceren. WVI zet volop in op het creëren van hernieuwbare energieclusters. Zo worden nieuwe bedrijventerreinen ontworpen als hernieuwbare energieclusters waarbij de productie en consumptie van hernieuwbare energie (zon, wind, warmte, ...) slim op elkaar worden afgestemd. Via de actieve participatie van de bedrijven, burgers en omgeving in de uitbouw van deze hernieuwbare energieproductie-hubs wordt maatschappelijk draagvlak gecreëerd. Voor de bestaande bedrijventerreinen worden modellen ontwikkeld die de energietransitie faciliteren. Zo zullen programma's worden opgezet die per bedrijventerrein de potenties van hernieuwbare energieproductie in kaart brengen, aangevuld met projecten die deze potenties helpen realiseren, in co-creatie en participatie met de bedrijven, bewoners en omgeving. WVI gaat de klimaatuitdaging aan door in te zetten op een

maximale transitie van haar bedrijventerreinen naar hernieuwbare energieclusters.

■ KLIMAATNEUTRALE STEDEN & GEMEENTEN

Lokale besturen zullen de komende jaren grote stappen vooruit moeten zetten om het energiesysteem koolstofarm en efficiënter te maken. We dienen hierbij maximaal in te zetten op het vertragen van klimaatverandering (mitigatie) door het energieverbruik drastisch te verminderen, de uitstoot van broeikasgassen (zoals CO₂) te reduceren en over te stappen op duurzame energiebronnen (meer zelfvoorzienend). Als de resterende uitstoot gecompenseerd wordt met bijvoorbeeld de aanplant van bossen, dan wordt een organisatie, dienst of product klimaatneutraal. Er is dan geen negatieve invloed meer op het klimaat.

25

dienstverlening WVI

**Een energiezuinig huis?
Kinderspel met
energiehuis WVI**

wvi.be/energiehuis
050 64 16 06

ENERGIEhuis
WVI

2. TOOLS EN INSTRUMENTEN

■ ENERGIEHUIS

Voor 32 van onze gemeenten-vennoten fungeert WVI als Energiehuis. Sinds 2011 verstrekt WVI leningen aan inwoners van de deelnemende gemeenten die hun woning energiezuiniger willen maken. Sinds 1 januari 2019 mogen we alleen nog renteloze leningen verstrekken aan mensen uit de prioritaire sociale doelgroep.

De Vlaamse overheid heeft de Energiehuizen extra taken toebedeeld. Voortaan organiseren we voor elke deelnemende gemeente een energieloket, waar inwoners terecht kunnen met al hun energiegerelateerde vragen: energiepremies aanvragen, energieleveranciers laten vergelijken, advies over slimme technieken, renovatieadvies, energiescans, thermografische informatie, duiding bij beleidsmaatregelen enz. Bovendien informeren, adviseren en begeleiden we inwoners bij hun energierenovaties. Daar komt heel wat bij kijken: energiedoorlichting, renovatieadvies, opvragen offertes, ondersteunen bij renovatiewerken, enz. Kwaliteitsvolle dienstverlening staat hierbij centraal waarbij we de inwoners maximaal willen ontzorgen, zodat energie besparen en/of renoveren kinderspel wordt.

De belangrijkste boodschap voor de gemeente: werk met ons samen, informeer je inwoners over het Energiehuis WVI, vertel hen waarmee en hoe ze bij ons terecht kunnen en verwijs inwoners met vragen rond energiezuinig wonen of renoveren naar ons door. Samen zetten we het mes in de energiefactuur en gaan we voor meer wooncomfort!

■ THERMOCAR

Warmteverliezen in een woning zijn meestal niet zichtbaar met het blote oog. Straatthermografie of beter gevelscan is een betrouwbare meettechniek die het energieverlies van een woning via muren, buiten-

schrijnwerk, rolluikkasten, infiltraties, vochtproblemen, ... in beeld brengt via een unieke warmtefoto. De foto's worden genomen met een op een auto gemonteerde thermografische camera. Aan 30 km/u rijdt deze herkenbare wagen met WVI-logo doorheen de straten, terwijl de camera automatisch thermografische foto's neemt. Dankzij onze performante apparatuur kunnen we per nacht een groot gebied scannen. Thermografische gevelscans zijn een krachtig instrument om bewoners warm te maken voor energierenovatie.

■ KWALITEITSSCREENING MEERGEZINSWONINGEN

De kwaliteitseisen waaraan woningen moeten voldoen, worden alsmaar strenger, ook in appartementsgebouwen. Dat stelt de vereniging van mede-eigenaars (VME) van oude gebouwencomplexen voor zware uitdagingen. Doordat de kwaliteit van oude appartementen gaandeweg achteruitgaat, kunnen ze alsmaar moeilijker concurreren met aantrekkelijke nieuwe projecten. Het gevolg is een vicieuze cirkel: veel verloop van vaak 'moeilijke' huurders, lager wooncomfort en huurrendement, weinig draagvlak voor broodnodige investeringen, steeds verder aftakelende woonkwaliteit. Een kwaliteitsscreening geeft de VME een betrouwbaar beeld van de woonkwaliteit in het appartementsgebouw: wat zijn de tekortkomingen, welke ingrepen zijn dringend nodig, welke andere moeten op lange termijn zeker worden ingepland? Als expert kan WVI daarnaast ook nieuwe inzichten aanreiken, bijvoorbeeld op het gebied van energie-efficiëntie. WVI raamt ook hoeveel de voorgestelde oplossingen zullen kosten, zodat de VME een betrouwbaar budget kan opmaken, zonder te hoeven vrezen voor torenhoge extra uitgaven. Op die manier kan de VME noodzakelijke ingrepen plannen en budgetteren, en vermijdt ze inefficiënte uitgaven voor geïmproviseerd en onsamenhangend oplapwerk.

■ INTERGEMEENTELIJKE RENOVATIECOACH

De renovatie van het woonpatrimonium vormt een grote uitdaging binnen de energietransitie. Bij de gemeenten ligt de taak om haar burgers te stimuleren tot energetische renovatie. De inzet op ontzorging via een renovatiecoach is een effectief instrument. Hier vormt intergemeentelijke samenwerking een troef.

Dat gebeurt via de formule van de kostedelende vereniging: WVI sluit met de deelnemende gemeenten een samenwerkingsovereenkomst af, werft een renovatiecoach aan en stelt die nu ter beschikking van de gemeenten, die de werkings- en salariskosten delen op basis van de geleverde prestaties.

In 2018 startte de intergemeentelijke renovatiecoach voor de gemeenten Ingelmunster, Oostrozebeke, Jabbeke, Knokke-Heist en Zuienkerke. De gemeenten kozen er voor om prioritair in te zetten op de doelgroep senioren.

■ ENERGIECOACH VOOR DE TERTIAIRE SECTOR

De tertiaire sector – horeca, detailhandel (zoals food en non-food winkels) en kleine zelfstandigen (kappers, bakkers, boekhouders, ...) – blijft door zijn diversiteit vaak onderbelicht als het gaat over energie-optimalisatie: te uiteenlopend voor een standaardaanpak, dan weer te kleinschalig om een eigen energiemanager te rechtvaardigen. Via een ontzorgingstraject begeleidt de energiecoach bedrijven in de zoektocht naar quick-wins, maar ook bij innovatieve technieken. De energiecoach maakt hen bewust van de maatregelen die ze kunnen nemen voor meer energie-efficiëntie en/of van het gebruik van hernieuwbare energie steeds in functie van hun budget en verwachtingen. Tijdens een plaatsbezoek analyseert de energiecoach zowel het pand als de reeds aanwezige technieken op het vlak van energie-efficiëntie. Na afloop ontvangt de ondernemer een persoonlijk verslag met concrete aanbevelingen om energie te besparen en bijgevolg de energiefactuur te verlagen.

In kader van een Europees project TERTS begeleidt onze energiecoach bedrijven uit de tertiaire sector voor de gemeenten Knokke-Heist, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp en Beernem.

■ ENERGIE-ACTIEPLANNEN

Het Burgemeestersconvenant is een Europees initiatief waarin lokale overheden vrijwillig rond klimaatdoelstellingen werken: het verminderen van de CO₂-uitstoot op het grondgebied met 40% tegen 2030 en het zich aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering. Deelnemers aan het convenant maken een klimaatplan (SECAP) op, op basis van een inventarisatie van de CO₂-uitstoot op het grondgebied (nulmeting) en een analyse van de risico's en kwetsbaarheden op vlak van klimaatverandering. Dit klimaatplan omvat ook een energieactieplan waarin heel wat acties worden opgenomen om werk te maken van de energietransitie. Steden en gemeenten spelen immers een cruciale rol in de energietransitie. In de eerste plaats door de doelstellingen van centrale overheden te vertalen naar concrete projecten die de burger sensibiliseren, mobiliseren en ontzorgen. In de tweede plaats door zelf het goede voorbeeld te geven en/of eigen ambitieuze(re) doelstellingen te formuleren.

Een overzicht van de klimaatplannen kan men terug vinden in het hoofdstuk klimaatbestendige leefomgeving.

■ RUIMTE VOOR ONDERNEMEN

• CO₂-NEUTRAAL

Op onze bedrijventerreinen zetten we al heel lang de schouders onder de transitie naar groene energie, weg van aardgas en aardolie. Wie een WVI-perceel koopt, aanvaardt een CO₂-neutraliteitsverplichting. We adviseren en begeleiden bedrijven om die verplichting na te leven en maximaal groene energie te gebruiken. Daarnaast stimuleren we de productie en het gebruik van hernieuwbare energie, met behulp van windturbines, restwarmte en zonnepanelen. Zo beheren we 31 CO₂-neutrale bedrijventerreinen.

• HERNIEUWBARE ENERGIEHUBS

Voor de energietransitie van fossiele brandstoffen naar een hernieuwbare energievoorziening, liggen belangrijke potenties bij onze bedrijventerreinen. Door hun schaalgrootte zijn ze uitermate geschikt om energie uit te wisselen tussen de bedrijven onderling, maar kunnen ze ook (gezamenlijk) hernieuwbare energie produceren.

De daken van loodsen, carports en bedrijfsgebouwen zijn erg geschikt om er zonnepanelen te installeren – als je weet dat WVI momenteel meer dan 3000 hectare bedrijventerreinen beheert en bezig is met de ontwikkeling van bijkomende terreinen, zijn de mogelijkheden immens. De hernieuwbare energie die bedrijven op die manier opwekken, kunnen ze zelf consumeren of verkopen. Om de kopers van onze bedrijfspercelen ertoe aan te zetten hun dakoppervlakte zoveel mogelijk duurzaam te benutten, hebben we in onze verkoopvoorwaarden een nieuwe clausule opgenomen. Van de koper wordt voortaan verwacht dat hij in zijn bouwplannen toelicht hoe hij het potentieel voor hernieuwbare energieproductie van zijn daken wil benutten. WVI brengt daarover een bindend advies uit. Kiest de koper ervoor om die potenties niet te benutten, dan verkrijgt WVI de optie om dat zelf te doen. De koper verleent WVI daarvoor dan het recht van opstal.

Bedrijventerreinen zijn ook een geschikte locatie voor windturbines: zeker als ze van bij de conceptfase in de inrichting worden geïntegreerd, dan kunnen we ze zo goed mogelijk laten renderen, zonder dat ze de normale werking van de bedrijven in het gedrang brengen.

WVI onderzoekt ook de mogelijkheid van energiegemeenschappen op bedrijventerreinen. Een energiegemeenschap is een juridische entiteit waarbinnen groene energie geproduceerd, opgeslagen, gedeeld en verbruikt kan worden en waarbij zowel lokale overheden als bedrijven en burgers kunnen participeren. Door productie en behoefte op elkaar af te stemmen, kunnen we de afname van lokaal geproduceerde energie maximaliseren. De oprichting van energiegemeenschappen past in een brede, door de Europese

Unie gesteunde transitie van grootschalige, centrale naar decentrale, lokale energieproductie.

In het Europese project BISEPS verkent en stimuleert WVI mogelijke synergieën tussen de bedrijven op de bedrijventerreinen van Roeselare en Lichtervelde, om zo het duurzaam energiepotentieel optimaal te benutten – een win-win voor de bedrijven zelf, onze regio én het klimaat. Tevens werd gewerkt aan een operationeel kader om de hernieuwbare energie-initiatieven van WVI vorm te geven en de opstart van energiegemeenschappen voorbereid. Dit werk wordt verder gezet in het Europees project LECSEA dat als doel heeft energiegemeenschappen op te richten en / of de oprichting ervan te faciliteren.

• WARMTENET

Naast het produceren van hernieuwbare energie, verkennen we ook het potentieel van warmtenetten. Zo heeft een ondernemer op het bedrijventerrein Ovenhoek in Roeselare de keuze om aan te sluiten op het warmtenet in plaats van het aardgasnet. Hierbij wordt de restwarmte van de MIROM verbrandingsoven ingezet in het productieproces en/of de gebouwenverwarming.

• GLASTUINBOUWZONE

WVI staat ook in voor de ontwikkeling van duurzame bedrijfsterreinen voor geclusterde glastuinbouw. Langs de Rijksweg in Roeselare ontwikkelde WVI in opdracht van het stadsbestuur een 30 ha grote glastuinbouwzone. Telers kunnen er de energievoorziening van hun WKK-installaties aanvullen met restwarmte van de MIROM-verbrandingsoven. Ook de nabijheid van de REO Veiling is een grote troef. De veiling realiseert op het terrein trouwens een gemeenschappelijke logistieke deelsite voor beide tomatentelers, wat hun transportkosten zal drukken. Op de site is ook een verblijf voor seizoensarbeiders gepland. Momenteel wordt bekeken of de glastuinbouw kan worden aangevuld met duurzame aquacultuur. Dat zou een gesloten kringloop creëren: de visbassins worden dan verwarmd met restwarmte van de serres, terwijl de tuinbouwers het nutriëntenrijke restwater van de viskweker kunnen gebruiken. In 2018 startte de 1ste tuinder met de bouw van 10 ha glasopstand, in 2019 de 2de tuinder. Daarmee is de glastuinbouwzone uitverkocht.